Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B1-18C/63/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1120217004
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Daniela Linetová
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2025:1120217004.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudkyňou JUDr. Danielou Linetovou v spore žalobcu: 1/ J. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. ulica XXX/XX, V., 2/ F. E., na r. XX.XX.XXXX, bytom W. ulica XXX/XX, V., žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení: Benkóczki, Baláž - advokáti, s.r.o., so sídlom 29. augusta 36A, Bratislava, IČO: 35 917 148, proti žalovanému: 1/ Q. Q., so sídlom X. 2, W., IČO: 30345987, zastúpený: G. Lehnert, s. r. o., so sídlom Budova ORBIS, Rajská ul. č7, Bratislava, IČO: 31347762, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 10.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných 1/ a 2/ zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Súd vo zvyšnej časti žalobu voči žalobcovi 1/ zamieta.

III. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 5.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných 1/ a 2/ zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Súd vo zvyšnej časti žalobu voči žalobcovi 2/ zamieta.

V. Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 29.11.2020 sa žalobcovi 1/ a 2/ domáhali voči žalovanému 1/ Q. V., žalovanému 2/ Q. Q. a žalovanému 3/ Allianz - Slovenská poisťovňa a.s. , aby zaplatili žalobcovi 1/ sumu 15.000 eur a žalobcovi 2/ sumu 7.000 eur a to tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Podaním doručeným súdu dňa 16.03.2023 žalobcovia vzali žalobu späť voči pôvodnému žalovanému 1/ Q. V., vodičovi nákladného motorového vozidla. Uznesením č.k. B1-18C/63/2020-243 zo dňa 12.09.2023 súd konanie voči žalovanému 1/ zastavil, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.10.2023.

2. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že dňa 19.12.2017 v čase o 08:29 hod došlo v križovatke cesty III. triedy/1059 za obcou Nový Svet v smere na obec Reca k dopravnej nehode nákladného motorového vozidla zn. B. FH, EČV: W.-L. s návesom zn. Schwarzmüller K-Serie, EČV: SC-L. a osobného motorového vlaku R pri ktorej vodič nákladného motorového vozidla Q. V. napriek výstrahe dvoma červenými striedavo prerušovanými svetlami priecestného zabezpečovacieho zariadenia, signalizujúcej zákaz prejazdu cez priecestie, vošiel na viackoľajové železničné priecestie W bez závor, kde v tom čase

po druhej koľaji zo smeru z obce Galanta smerom na Senec prechádzal uvedený osobný vlak, v ktorom sa nachádzalo asi 130 cestujúcich, následkom čoho došlo k zrážke návesu nákladného motorového vozidla s rušňom EČ: XXXXXX-X vlakovej súpravy, pri ktorej rušňovodič J. W., nar. XX. XX. XXXX, T. biskupa S. XXXX/XX, S. utrpel závažné poranenia hlavy s poškodením mozgu a vnútrolebečných tkanív nezlučiteľné so životom.

3. Žalobca 1/ je pozostalou matkou nebohého J.a W.a. Žalobca 2/ je pozostalou sestrou nebohého J.a W.a. Žalovaný 1/ Q. Q. je osobou, ktorá bola v čase predmetnej dopravnej nehody prevádzkovateľom nákladného motorového vozidla značky B. FH, EČV: SC-L., a návesu značky Schwarzmüller K-Serie, EČV: SC-L.. Žalovaný 2/ Alianz - Slovenská poisťovňa, a.s., v čase predmetnej dopravnej nehody vykonávala povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou nákladného motorového vozidla značky B. FH, EČV: SC-L., a návesu značky Schwarzmüller K-Serie, EČV: SC-L..

4. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26. 02. 2020, sp. zn. 2T/72/2019 bol Q. V. uznaný za vinného zo spáchania prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, 3 písm. b) Trestného zákona. Uznesením Krajského súdu Bratislava zo dňa XX. 07. 2020, sp. zn. 4To/38/2020 bolo jeho odvolanie zamietnuté. Na základe uvedených skutočností je nesporné, že zavineným porušením právnych povinností bola prevádzkou motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/ spôsobená smrť nebohého J.a W.a, syna žalobcu 1/ a brata žalobcu 2/.

5. Násilná a nie prirodzená smrť nebohého J.a W.a, žalobcovi 1/ ako jeho pozostalej matke a žalobcovi 2/ ako jeho pozostalej sestre priniesla veľkú a nenapraviteľnú citovú ujmu, ochudobnila ich o možnosť ďalšieho vzťahu s ním tým, navždy pretrhla citové, sociálne a biologické väzby v rámci rodiny, a teda viedla k vzniku hlbokej nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v právnej rovine v porušení osobnostných práv na súkromie a nerušený rodinný život, ktorý až do jeho šokujúco nečakanej tragickej smrti s nebohým J.om nerušene a intenzívne zdieľali, a pri ktorom bol dôvodný predpoklad jeho ďalšieho pokračovania. Navyše je bez akýchkoľvek pochýb, že až šokujúco nečakaným úmrtím nebohého J.a došlo k takému citeľnému zásahu do práv na ochranu osobnosti, že každá iná osoba by takýto zásah bez ďalšieho nepochybne považovala za obzvlášť závažný.

6. Tento zásah spočíval navyše nielen v nezvratnej strate možnosti rozvíjať ďalšie citové väzby s nebohým J.om, ale v prípade žalobcu 1/ aj v súvisiacej strate možnosti obohatiť svoj život o prípadný vzťah s ďalšími vnúčatami, ktoré by po jeho synovi B. boli ďalšími potomkami nebohého J.a, v prípade žalobcu 2/ v súvisiacej strate možnosti obohatiť svoj život o prípadný vzťah s ďalšími neterami alebo synovcami, ktoré by po jeho synovi B. boli ďalšími potomkami nebohého J.a, pričom o túto možnosť pokračovania a rozvíjania týchto citových a sociálnych väzieb sú definitívne ochudobnení. Intenzitu uvedeného zásahu umocňuje napokon aj fakt, že tieto väzby pretrvávali harmonicky nepretržite dlhých 42 rokov, postupom času rastom a dospievaním nebohého J.a nadobúdali vždy novú a novú kvalitu, ktorá jeho aj obidvoch žalobcov emočne obohacovala, a za normálneho chodu vecí bol reálny predpoklad ich ďalšieho prehlbovania a upevňovania.

7. Smrť nebohého J.a nesmierne ťažko zasiahla žalobcu 1/ ako matku nebohého. Deti sú zmyslom života pre každého rodiča, a preto niet väčšieho žiaľu, ako keď rodič pochováva vlastné dieťa, čo je o to krutejšie vtedy, keď ide o nečakaný odchod dieťaťa, ktoré má pred sebou ešte polovicu života, ktorá mohla byť naplnená šťastím a radosťou. V deň smrti svojho syna nadobro prišla o časť svojho vlastného života a v podstate aj možnosť žiť ďalej rovnako ako predtým. Celý svoj život sa nebohý J. o žalobcu 1/ podľa svojich schopností a možností príkladne staral a hoci sa z rodičovského domu odsťahoval až do Komárna, nebolo takmer dňa, kedy by nezavolal, aby sa presvedčil ako sa má matka, či je v poriadku, či niečo nepotrebuje, prišiel ju vždy navštíviť, keď to bolo možné. Dodnes si nedokáže zvyknúť na pocit, že nebohý syn tu už nie je, že si s ním nemôže zatelefonovať, stretnúť sa s ním, tešiť sa na spoločné chvíle.

8. Smrť nebohého J.a podobne ťažko zasiahla aj žalobcu 2/ ako sestru nebohého. S bratom bola v pravidelnom kontakte, hoci v čase jeho odchodu už nebývali spolu. Ani po odsťahovaní sa nebohého brata do Komárna sa ako súrodenci nerozdelili. Stáli pri sebe pri zdieľaní problémov, ale aj radostných chvíľ, často si telefonovali a podľa možnosti sa navštevovali. Medzi nimi ako súrodencami bol rozdiel šesť rokov, čo sa prejavovalo najmä v tom, že sa brat odmalička staral o žalobcu 2/, čo mu teraz nesmierne chýba. Stratou brata prišla sestra o blízkeho človeka, ktorému sa mohla zdôveriť, podeliť sa s ním o starosti a radosti každodenného života.

9. Zároveň smrťou nebohého J.a žalobcovia utrpeli aj hlbokú citovú ujmu, ktorá spočíva v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti milovanej osoby, ktoré v podstate v nezmenenej intenzite pretrvávajú až do dnešných dní. Tragický skon nebohého J.a, ktorý sa ako rušňovodič osobného vlaku plného nič netušiacich cestujúcich tesne pred svojou tragickou smrťou neuchýlil do bezpečia zadnej časti rušňa, ale vytrval na svojom mieste a zahynul tak v snahe chrániť život a zdravie cestujúcich, je pritom už sám o sebe takou udalosťou, ktorá žiaľ už vo svojej podstate objektívne vylučuje akékoľvek obnovenie pôvodného stavu, teda v tomto prípade nie je možné uvedenie do pôvodného stavu, ani upustenie od ďalej trvajúcich neoprávnených zásahov do našich už spomenutých osobnostných práv, ani odstránenie následkov tohto zásahu.

10. V dôsledku smrti nebohého J.a, ktorá bola priamym následkom zavineného porušenia právnych povinností, spôsobená prevádzkou motorového vozidla, ktorého prevádzkovateľom bol v (rozhodnom) čase predmetnej dopravnej nehody Q. Q., ktoré bolo povinne zmluvne poistené za zodpovednosť za škodu spôsobenú touto prevádzkou vozidla v rozhodnom čase došlo nesporne a preukázateľne k vážnemu neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov.

11. V danej súvislosti je v nadväznosti na uvedené zároveň zrejmé, že v prípade tohto neoprávneného zásahu sú splnené všetky podmienky vzniku práva žalobcov ako dotknutých fyzických osôb na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v prípadoch náhlej násilnej smrti blízkeho človeka, ktorá je dôsledkom protiprávneho zavineného konania inej osoby, totiž nemôže byť akýchkoľvek pochýb o tom, že ostatné formy zadosťučinenia predvídané v § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka tu nie sú postačujúce.

12. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je pevne stanovená, ale je závislá od úvahy rozhodujúceho súdu, ktorý pri rozhodovaní o nej podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliada jednak na závažnosť vzniknutej ujmy a jednak na okolnosti, za ktorých k porušeniu dotknutého práva došlo. Niet pochýb o tom, že pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je možné reálne presne a empiricky zistiť, kto ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho takáto okolnosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s takouto udalosťou vyrovnať, alebo aspoň čiastočne zmieriť.

13. V rozhodovacej praxi slovenských súdov sa z uvedených dôvodov postupne ustálili kritériá pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch poskytovanej pozostalým, a to jednak okolnosti na strane žalobcu (poškodeného) a jednak okolnosti na strane žalovaného (osoby zodpovednej za spôsobenú imateriálnu ujmu). Okolnosti na strane žalobcu pritom spočívajú v intenzite vzťahu zomrelého a pozostalého, veku zomrelého a pozostalého, otázke hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a morálnom zadosťučinení vo forme právneho postihu žalovaného (spravidla v podobe trestnoprávnej sankcie). Pritom treba mať na zreteli aj fakt, že v prípade usmrtenia blízkej osoby je závažnosť vzniknutej ujmy vnímaná objektívne ako veľmi nepriaznivý následok, pretože ide vždy o nenapraviteľný následok nečakanej skutočnosti s tým, že celková doba jej pôsobenia na osobnostné práva pozostalých je značne dlhá, časovo bližšie neurčiteľná. Na strane žalovaného sú významné skutočnosti ako postoj žalovaného, vrátane prípadného excesu v podobe arogantného postoja, dopadu danej udalosti na jeho duševnú sféru a jeho majetkové pomery, ku ktorým možno prihliadnuť v prípade akejsi moderácie, aby nedochádzalo k majetkovej likvidácii žalovaného a aby výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zodpovedala princípu proporcionality.

14. Pri zohľadnení týchto kritérií v danom prípade je potrebné za primerané zadosťučinenie považovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pre žalobcu 1/ v sume 15.000 eur a pre žalobcu 2/ v sume 7.000 eur. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, a to najmä vo vzťahu k článku 2 ods. 1 a článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, napríklad, podľa rozsudku vo veci Marckxová proti Belgicku je súčasťou súkromného života každého bezpochyby aj život rodinný, zahŕňajúci nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie, a samozrejme tiež vzťahy medzi dospelými deťmi a ich rodičmi. Podľa rozsudku vo veci Niemitz proti Spolkovej republike Nemecko rešpektovanie súkromného života musí taktiež zahŕňať aj právo vytvárať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami. Podľa rozsudku vo veci Bronda proti Taliansku vzájomný prežitok rodiča a dieťaťa zo spoločnosti toho druhého vytvára základný rys rodinného života a bránenie takémuto prežitku je porušením práva chráneného podľa

článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Napokon, podľa rozsudku vo veci Kutzner proti Spolkovej republike Nemecko z povinnosti rešpektovať rodinný život vyplýva, že štát musí v zásade konať tak, aby sa tento vzťah mohol rozvíjať.

15. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 1/ je daná na základe § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 427 Občianskeho zákonníka. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 3/ je daná na základe § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na základe uvedeného podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka voči žalovaným 1/ a 2/ si žalobcovia uplatnili (ako pozostalá matka a sestra nebohého J.a W.a) z titulu neoprávneného a nenapraviteľného zásahu do ich práv na ochranu osobnosti právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobca 1/ v sume 15.000 eur a žalobca 2/ v sume 7.000 eur.

16. Na preukázanie uvedených skutkových tvrdení žalobcovia 1/ a 2/ podľa § 132 ods. 1 CSP, ods. 3 CSP predložili listinné dôkazy: úmrtný list nebohého J.a W.a, občianske preukazy žalobcov, rodný list žalobcu 2/, rozsudok Okresného súdu Bratislava III pod spis. zn. 2T/72/2019, zápisnicu o verejnom zasadnutí odvolacieho súdu pod spis .zn. 4To/38/2020, výpisy z evidencie Slovenskej kancelárie poisťovateľov. Podľa § 149 CSP v spojení s § 195 ods. 1 CSP navrhli výsluch žalobcov 1/ a 2/ o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní doteraz vyšli najavo. Podľa § 149 CSP v spojení s § 196 ods. 1 CSP navrhli, aby súd nariadil výsluch nasledovných svedkov: Q. K. z adresy I. X/XX, L. XX E. nad I., ohľadne skutočností a to vzťahu nebohého J.a W.a a obidvoch žalobcov, svedka: I. K. z adresy I. X/ XX, L. XX E. nad I., ohľadne skutočností a to kvality vzťahu nebohého J.a W.a a obidvoch žalobcov, svedka: S. K. z adresy S. XX, L. XX H., ohľadne skutočností a to kvality vzťahu nebohého J.a W.a a obidvoch žalobcov, svedka : V. V. z adresy J. S. XX, XXX XX S. D., ohľadne skutočností kvality vzťahu nebohého J.a W.a a obidvoch žalobcov. Podľa § 132 ods. 1 CSP rovnako na preukázanie rozhodujúcich skutočností a tvrdení označili žalobcovia ako dôkaz informáciu z evidencie vozidiel Policajného zboru Slovenskej republiky v rozsahu údajov o vlastníkovi a držiteľovi nákladného motorového vozidla značky B. FH, evidenčné číslo vozidla: SC-L., a návesu značky Schwarzmüller K-Serie, evidenčné číslo vozidla: SC-L., podľa stavu ku dňu 19.12.2XX7, ktorý však nemôžu bez svojej viny pripojiť s poukazom na skutočnosť, že nie sú oprávnenými osobami podľa § 113 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, preto podľa § 132 ods. 3 v spojení s § 149 CSP navrhli, aby boli tieto informácie vyžiadané od Policajného zboru. Podľa § 132 ods. 1 CSP rovnako na preukázanie rozhodujúcich skutočností a tvrdení označili žalobcovia ako dôkaz obsah trestného spisu Okresného súdu Bratislava III pod spis. zn. 2T/72/2XX9, ktorý však nemôžu pripojiť, preto podľa § 132 ods. 3 CSP v spojení s § 149 CSP navrhli, aby bol uvedený trestný spis vyžiadaný od Okresného súdu Bratislava III, pripojený a súčasne navrhli vykonať dôkaz listinami (listiny prečítať alebo oznámiť ich obsah), ktoré tvoria obsah spomenutého trestného spisu a majú relevanciu pre konanie. Podľa § 149 CSP v spojení s § 204 CSP navrhli vykonať dôkaz listinami (listiny prečítať alebo oznámiť ich obsah), ktoré konajúcemu súdu boli predložené v prílohe tejto žaloby, pričom vykonaním týchto dôkazov má byť preukázaná dôvodnosť žaloby.

17. Žalovaný 1/ Q. Q. navrhol žalobu zamietnuť. V písomnom vyjadrení k podanej žalobe vzniesol námietku premlčania uplatnených nárokov žalobcov. Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K úmrtiu J.a W.a došlo dňa 19.12.2XX7, pričom odo dňa nasledujúceho po dni nehody t.j. odo dňa 20.12.2XX7 sa žalobcovia preukázateľne mohli dozvedieť, kto za túto škodu zodpovedá. Odo dňa 20.12.2XX7 im začala plynúť dvojročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 20.12.2XX9. Žaloba bola podaná na súd až dňa 29. 11. 2020 po uplynutí premlčacej doby, keďže v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka uplynula dňa 20.12. 2XX9.

18. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a teda samotná závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil.

19. S prihliadnutím na rozhodovaciu prax slovenských súdov možno konštatovať, že pri stanovení výšky náhrady je namieste prihliadnuť ku kritériám, ktoré sú na strane poškodeného a osôb jemu blízkych, a to: a) intenzita ich vzťahu, b) vek zomretého a pozostalých, c) prípadná existenčná závislosť na zomretom, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie, ako aj na strane škodcu, a) postoj škodcu, b) dopad udalostí do jeho duševnej sféry, c)majetkové pomery škodcu, d) miera jeho zavinenia (napr. rozsudok Krajského súdu Nitra č.k. 6Co/176/2XX6 zo dňa 29. 3. 2XX7).

20. V zmysle rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 9Co/330/2XX2 zo dňa 2.10.2XX3, pokiaľ je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru (zodpovednosť daná bez ohľadu na zavinenie), je práve otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre stanovenie výšky relutárnej satisfakcie podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zásadným spôsobom spoluurčujúca. Pri hodnotení zavinenia je preto potrebné hrubú nedbanlivosť alebo dokonca sériu takýchto hrubých nedbanlivostí pôvodcu neoprávneného zásahu hodnotiť podstatne prísnejšie a takýto zásah by sa mal prejaviť i vo výške stanovenej relutárnej satisfakcie. Inak povedané, podľa názoru súdu potreba finančnej satisfakcie by mala narastať v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššia miera zavinenia je vždy neoprávnenosťou zásahu do osobnostných práv zosilnená. (obdobne rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 27Co/219/2XX8 zo dňa 29.11.2XX8).

21. Pokiaľ ide o okolnosti na strane žalovaného1/ je tu daný dôvod na nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v požadovaných sumách žalobcami 1/ a 2/. Žalovaný je podnikateľom v oblasti nákladnej cestnej dopravy približne od roku 2000, v predchádzajúcom období podnikal v tejto oblasti spolu so svojim otcom. V prípade podnikania žalovaného možno hovoriť o rodinnom podniku, keďže žalovaný vykonáva dopravu a jazdí pritom na dopravnom prostriedku ako vodič spolu so svojim synom, ktorý je jeho zamestnancom od roku 2006, žiadny iný vodič nepracoval a ani nepracuje pre žalovaného s výnimkou Q.a V.a, ktorý pre neho pracoval ako vodič v období od 1.3.2XX6 do 31.1.2XX8. Ak sa odhliadne od skratového konania vodiča, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu a zároveň znamenalo objektívnu zodpovednosť na strane žalovaného za túto dopravnú nehodu, je potrebné uviesť, že zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu resp. k zanedbaniu povinností, ktoré by nejakým spôsobom zapríčinili dopravnú nehodu.

22. Zo znaleckého posudku č. 2XX8066 vyhotoveného Ing. Vojtechom Hóborom, znaleckom v odbore Doprava cestná, za účelom posúdenia technického stavu nákladného motorového vozidla zn. B. FH, evid. č. SC-L. a návesu zn. Schwarzmüller K-Serie, evid. č. SC-L. vyplýva, že neboli zistené žiadne nedostatky predmetného vozidla a ani návesu, ktoré by boli v príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody. Predmetný znalecký posudok č. XXXXXXX bol vypracovaný v súvislosti s trestným konaním voči vodičovi a je súčasťou trestného spisu Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 2T/72/2XX9, ktorý žalobcovia navrhli pripojiť, pričom žalovaný disponuje iba stranami 1. a 64. tohto znaleckého posudku. Žalovaný poukázal vyššie uvedený znalecký posudok č. XXXXXXX, ktorý navrhol vykonať v rámci dokazovania, po pripojení trestného spisu Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 2T/72/2XX9. Je teda zrejmé, že nákladné motorové vozidlo zn. B. FH, evid. č. SC-L. a náves zn. Schwarzmüller K-Serie, evid. č. SC-L., boli poskytnuté vodičovi na výkon jeho pracovných úloh, zo strany žalovaného nijakým spôsobom nebola nezavinená dopravná nehoda, ani neovplyvnil jej priebeh.

23. Pokiaľ ide o osobu vodiča, je potrebné uviesť, že si vždy riadne plnil svoje pracovné povinnosti a žalovaný nemal žiadne pochybnosti o spôsobilosti vodiča, zjavne išlo o skratový čin. V prípade posudzovania miery zavinenia žalovaného, ktorá má podľa rozhodnutí súdov vplyv na výšku nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy možno konštatovať, že na strane zamestnanca žalovaného, za ktorého konanie zodpovedá žalovaný pri zapríčinení dopravnej nehody, vzhľadom na to, že išlo o skratové konanie, nešlo o hrubú nedbanlivosť.

24. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť aj morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu (spravidla trestnoprávnej sankcie). Žalovaný mal za to, že uloženie trestu a jeho výška plní okrem sankčnej a výchovnej funkcie aj funkciu satisfakčnú, a to nielen vo vzťahu ku spoločnosti všeobecne, ale aj vo vzťahu ku osobám poškodeným skutkom páchateľa, a teda aj vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/. Vodičovi ako vinníkovi dopravnej nehody bol uložený 2 ročný nepodmienečný trest odňatia slobody. V danom prípade s ohľadom na uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody bola (čiastočne) v konečnom dôsledku poskytnutá aj satisfakcia vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ (ako poškodeným osobám), a teda aj táto skutočnosť by mala mať vplyv na zníženie náhrady nemajetkovej

ujmy. Ak by sa súd nestotožnil s námietkou premlčania, žalovaný navrhol, aby súd pri voľnej úvahe ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov voči žalovanému túto náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal v celej uplatnenej výške.

25. Na preukázanie uvedených skutkových tvrdení žalovaný 1/ predložil listinné dôkazy: pracovná zmluva uzavretá medzi zamestnávateľom: Q. Q. a zamestnancom: Q. V. zo dňa 29.02.2XX6, zápočtový list, Zmluva o finančnom leasingu vozidla zo dňa 21.12.2XX5, pracovná zmluva uzavretá medzi zamestnávateľom: Q. Q. a zamestnancom: Q. Q. zo dňa XX.XX.XXXX, Záver Znaleckého posudku č.XXXXXXX vypracovaný Ing. Vojtechom Hóborom, znalcom v odbore Doprava cestná, odvetvie: Technický stav cestných vozidiel, Nehody v cestnej doprave, odhad hodnoty cestných vozidiel zo dňa 05.11.2XX8, Osvedčenie o odbornej spôsobilosti podľa § 3 Zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave, vydané Krajským úradom v Trnave zo dňa 13.03.2000.

26. Žalovaný 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa a.s,. považoval nárok uplatnený zo strany žalobcov 1/ a 2/ voči žalovanému za nedôvodný, žalobu navrhol v celom rozsahu zamietnuť. V písomnom vyjadrení uviedol, že dňa 19.12.2XX7 v čase asi o 08.29 hod. došlo k dopravnej nehode, a to tak, že vodič nákladného motorového vozidla značky B. FH, EČV:SCL. s návesom značky Schwarzmuller K- Serie, EČV:SCL. Q. V. napriek výstrahe dvoma červenými striedavo prerušovanými svetlami priecestného zabezpečovacieho zariadenia, signalizujúcej zákaz prejazdu cez priecestie, vošiel na viackoľajové železničné priecestie W bez závor, kde v tom čase po druhej koľaji zo smeru od obce Galanta smerom na obec Senec prechádzal osobný vlak 054612, v ktorom sa nachádzalo v tom čase približne 130 cestujúcich, následkom čoho došlo k zrážke návesu spomenutého nákladného motorového vozidla s rušňom EČ L.L.-X vlakovej súpravy, pri ktorej rušňovodič J. W., nar. XX.XX.L.X, adresa posledného pobytu: T. biskupa S. L.X/XX, 945/23, S., utrpel závažné zranenia hlavy s poškodením mozgu a vnútrolebečných tkanív nezlučiteľné so životom.

27. Za vznik predmetnej dopravnej nehody, pri ktorej došlo k smrti J.a W.a je zodpovedný Q. V., ktorý bol za predmetný skutok (prečin všeobecného ohrozenia podľa §285 ods. I, ods.3 písm. b) Trestného zákona) uznaný vinným v zmysle Rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.02.2020, sp. zn. 2T 72/2XX9. V čase vzniku dopravnej nehody bolo nákladné motorové vozidlo značky B. FH, EČV:SCL. s návesom značky Schwarzmúller K-Serie, EČV:SCL., ktoré viedol Q. V., poistené podľa zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov u žalovaného 2/.

28. Žalobcovia 1/a 2/ sa domáhajú nároku voči žalovanému 2/ titulom eurokonformného výkladu pojmu škoda podľa § 4 ods. 2 písm. a) a na základe § 15 Zák.č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (priamy nárok poškodeného), s poukazom na ustálenú judikatúru (R 61/2XX8), v zmysle ktorej škodou pre účely zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti škodou spôsobenou prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je preto poisťovňa pasívne legitimovaná.

29. Žalovaný namietal právny základ ako aj výšku uplatnenej náhrady pre žalobcu 1/ v sume 15.000 eur a pre žalobcu 2/ v sume 7.000 eur. V sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch výšku peňažného zadosťučinenia určuje súd, ktorý by mal pri rozhodovaní prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Na základe súčasnej rozhodovacej praxe súdov je potrebné skúmať na strane poškodeného: intenzitu vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázku jeho hmotnej závislosti na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, na strane zodpovednej osoby (pôvodcu zásahu): postoj pôvodcu zásahu (nahlásenie udalosti, ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu fyzickej osoby, majetkové pomery, miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby.

XX. Aktuálne platná právna úprava presne nedefinuje okruh osôb, ktorým je možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ani v akej výške môže, resp. by mala byť nemajetková ujma priznávaná a vždy sa výška musí posudzovať podľa individuálnych okolností každej prejednávanej veci. Avšak ako pomocné

kritérium pri určení konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy môžu slúžiť iné právne predpisy upravujúce odškodňovanie osôb. Takýmto predpisom je napr. zákon č. 274/2XX7 Z.z. o obetiach trestných činov, ktorý v ustanovení §12 ods. 2 uvádza, že ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. V § 13 cit. zákona sa uvádza, že celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona však nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Päťdesiatnásobok minimálnej mzdy v roku 2XX7 (kedy sa stala predmetná dopravná nehoda) predstavoval sumu 21.750 eur (50 x XX5 eur), čo predstavuje asi 10.875 eur/osoba, resp. 5.XX7,50 eur/osoba, ak berieme do úvahy aj iné súvisiace konanie. Žalobca 1/ žiada priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur, čo presahuje rozsah finančného odškodnenia v kontexte vyššie citovaného zákona a pri takomto porovnaní sa javí ako neprimerané. V danom prípade je navyše potrebné zohľadniť, že vodič bol obvinený z nedbanlivostného (nie úmyselného) trestného činu.

31. Žalovaný poukázal na §17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ustanovenia zákona č. 274/2XX7 Z.z. Pri určení výšky peňažnej náhrady musí byť splnená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Zároveň sa však musí prihliadať i na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami spravodlivého zadosťučinenia je jednak: a) primeranosť, ktorá je rozhodujúcim faktorom priznania odškodnenia k tomu, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, b) proporcionalita, t.j. výška peňažnej výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu, resp. subjekt zodpovedný za škodu likvidačne.

32. Pokiaľ ide o jednotlivé kritéria, ktoré v zmysle vyššie uvedeného treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy, od žalovaného nemožno očakávať, že by bol schopný predložiť argumenty, ktorými by vyvracal tvrdené skutočnosti týkajúce sa vzájomných vzťahov medzi žalobkyňou a zosnulým, nakoľko žalovaný nepozná osobné, či rodinné väzby medzi pozostalými osobami a zosnulým a práve tieto otázky by mali byť (okrem iného) predmetom dokazovania k dôvodnosti a výške náhrady, keďže v tejto časti dôkazné bremeno zaťažuje žalujúcu stranu. Žalovaný poukázal na rozhodnutia súdov, kde súdy priznávajú nižšie sumy za stratu syna/brata, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.02.2XX6, sp.zn. lMCdo/10/2XX3 - smrť dieťaťa pri dopravnej nehode - 8.300 eur (rodič), rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.10.2021, sp.zn. lCdo/77/2009 - smrť syna pri dopravnej nehode - 6.638,78 eur (rodič), rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa XX.10.2XX2, sp.zn. 4Cdo/1XX/2XX1 - smrť súrodenca pri dopravnej nehode - lx 2.000 eur (súrodenec), rozhodnutie Krajského súdu Prešov zo dňa 26.05.2XX5, sp.zn. 20Co/183/2XX4- smrť súrodenca pri dopravnej nehode - lx 5.000 eur (súrodenec), rozhodnutie Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 05.05.2XX6, sp.zn. 5C/63/2XX1 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trenčín zo dňa XX.05.2XX7 - smrť súrodenca pri dopravnej nehode - lx 3.000 eur (súrodenec) a 1x1.000 eur(súrodenec).

33. Žalovaný poukázal na osobitnú úpravu premlčania nároku na náhradu škodu proti poisťovateľovi. Podľa §15 ods. 2 zákona č. 381/20XX Z.z. na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, pričom uvedené ustanovenie odkazuje na § 106 Občianskeho zákonníka. K predmetnej dopravnej nehode došlo dňa 19.12.2XX7. V tento deň zomrel J. W. a zároveň v tento deň bolo zrejmé, kto je zodpovedný za vznik škody a začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle §106 Občianskeho zákonníka, ktorá uplynula dňa 20.12.2XX9. Žaloba bola podaná na súd dňa XX.11.2020. Na základe uvedeného žalovaný mal za to, že žaloba bola uplatnená na súde až po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty a žalobou uplatnený nárok je z uvedeného dôvodu premlčaný.

34. Poukázal na rozsudok Krajského súdu Žilina, ktorý v konaní sp.zn. 8Co/106/2XX8 dňa 29.06.2XX8 uviedol, v zmysle §15 zák. č. 381/20XX Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému, poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi, a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Podľa §100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§1XX až 110). Podľa §106 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď

sa poškodený dozvie o škode a o tom kto za ňu zodpovedá (ods. l). Odvolací súd v súvislosti s posudzovaním premlčania sa stotožnil s okresným súdom v aplikácii §106 ods. l Občianskeho zákonníka a potom posúdením začiatku subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby od 21.07.2021 a jej uplynutím dňa 21.07.2XX4. Odvolanie žalobcov namietajúcich nesprávne právne posúdenie veci odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Podľa odvolacieho súdu sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, ale v tejto veci ako už bolo konštatované okresným súdom a zhodne i odvolacím súdom ide o nárok na náhradu škody. Odvolací súd uviedol, že nevidel právny dôvod posudzovať námietku premlčania a teda aj premlčacie doby vo vzťahu k žalovanému 1/ a žalovanému 2/ rozdielne, keď ide o nárok považovaný za náhradu škody. Stotožnil sa s vyjadrením žalovaného 2/ k odvolaniu žalobcov, že nie je možné na jednej strane konštatovať, že nemajetková ujma je škodou na účely zák. č 381/20XX Z.z. ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy.

35. Identický názor je aj v rozsudku Okresného súdu Košice zo dňa 5.4.2XX9, č.k. 15C/958/2XX6, ktorý zamietol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov z dôvodu uplynutia 2-ročnej premlčacej doby. Súd nevidel právny dôvod posudzovať námietku premlčania, a teda aj premlčanie doby vo vzťahu k žalovanému 1) a žalovanému 2) rozdielne, keďže ide o nárok považovaný za nárok na náhradu škody, a teda nie je možné na jednej strane konštatovať, že nemajetková ujma je škodou na účely zák. č. 381/20XX Z.z., ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy. Obdobný právny názor zaujal aj Okresný súd Rimavská Sobota v rozsudku zo dňa 24.4.2XX9, č.k, 12C/49/2XX8.

36. Žalovaný poukázal aj na rozhodnutie Okresného súdu Trenčín zo dňa 18. decembra 2XX9, č. k. 18C/50/2XX7-198 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trenčín, č.k. 19Co24/2020 zo dňa 24. februára 2021, na bod 26, kde sa odvolací súd sa po uvedenom eurokonformnom výklade pojmu škoda v zmysle zákona o PZP stotožňuje s posúdením počiatku i plynutia premlčacej doby uvedenej súdom prvej inštancie, keď vychádzal z § 106 Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 1 zákona č. 381/20XX Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na správne odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie poukazuje vrátane stanoviska k rozhodnutiu NSČR sp. zn. 25Cdo/113/2006, ktoré súd prvej inštancie v danej veci správne posudzoval. Objektívna premlčacia doba vo vzťahu k žalovanému 2/ začala plynúť dňom nasledujúcim po škodovej udalosti, t. j. dňom 06.XX.2XX4 a uplynula dňa 06.XX.2XX7, žaloba vo veci samej bola podaná dňa 06.10.2XX7, t. j. po uplynutí objektívnej premlčacej doby stanovenej v § 106 Občianskeho zákonníka. K výkladu § 15 ods. 2 zákona č. 381/20XX Z. z. a §106 Občianskeho zákonníka odvolací súd súhlasil s názorom žalovaného 2/, že § 104 Občianskeho zákonníka sa týka premlčania práva poisteného na poistné plnenie, v danej veci je poisteným žalovaný 1/ a ide o jeho právo na poistné plnenie vyplývajúce z poistnej zmluvy, t. j. zmluvného vzťahu medzi poisteným a poisťovňou. Žalobcovia v danej veci sú osobami poškodenými, a preto sa nemôžu voči žalovanému domáhať poistného plnenia z titulu uzatvorenej poistnej zmluvy. Priamy nárok poškodených, t.j. žalobcov 1/ až 7/ je upravený v § 15 zákona č. 381/20XX Z. z., ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku špeciálnym ustanovením upravujúcim nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi, pre ktorý platí rovnaká úprava na premlčanie nároku ako proti osobe, ktorá škodu spôsobila, v danom prípade voči žalovanému 1/. Súdne rozhodnutia sú dostupné na webovej stránke ministerstva spravodlivosti.

37. Žalobcovia 1/ a 2/ v replike uviedli, že v celom rozsahu trvajú na podanej žalobe. Námietku nedostatku aktívnej aj pasívnej vecnej legitimácie považovali za nedôvodnú. V danom spore nemôže byť pochýb o tom, že už v čase dlho pred smrťou nebohého J.a W.a moderné komunikačné prostriedky (ktoré na udržiavanie v zásade každodenného styku s nebohým využívali) umožňovali udržiavanie intenzívnych medziľudských, rodinných vzťahov s nebohým aj na diaľku, pričom obsah a kvalita týchto vzťahov (okrem absencie fyzického kontaktu vynútenej vzdialenosťou medzi nami) ozaj v ničom nezaostávali za obsahom a kvalitou kontaktov, ktoré sú bežne osobami v obdobných rodinných vzťahoch pestované pri bezprostrednom fyzickom styku. Aktívnu vecnú legitimáciu v danej veci nevylučuje ani skutočnosť, že zároveň podali žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch aj syn a družka nebohého J.a W.a. Nemôže byť totiž pochybností o tom, že vodičom zavinená tragická a nečakaná smrť syna a brata veľmi intenzívne zasiahla do osobnostnej sféry súčasne viacerých jeho pozostalých a preto s tým súvisiace nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vznikli každému z nich. Skutočnosť, že si nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatňuje aj družka a syn nebohého J.a W.a, nijako nevylučuje nároky, ktoré si žalobcovia uplatnili podanou žalobou. Na

uvedenom nič nemení ani § 15 Občianskeho zákonníka, ktorý iba taxatívne vymedzeným pozostalým osobám zakladá osobitné právo na ochranu nie vlastných osobnostných práv, ale práv inej, medzičasom už zosnulej fyzickej osoby, po jej smrti. V tomto prípade je však z podanej žaloby zrejmé, že si žalobcovia neuplatňujú právo na ochranu osobnostných práv nebohého J.a, ale nároky z vlastných práv na ochranu osobnosti, do ktorých žalovaný neoprávnene zasiahol.

38. Pokiaľ ide o námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného ako vodiča tento nesprávne namieta, že povinnou (zodpovednou) osobou je zamestnávateľ nebohého, ktorý podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce objektívne zodpovedá za smrteľný pracovný úraz nebohého, prípadne Sociálna poisťovňa, nakoľko nároky by mali byť uspokojené z úrazového poistenia. Pre posúdenie otázky pasívnej vecnej legitimácie je pritom rozhodujúce to, ako je zo strany žalobcu predmet konania vymedzený v žalobe. V posudzovanom prípade nie je sporné, že predmetom konania nie je nárok, ktorý by spadal pod pôsobnosť Zákonníka práce tak, ako je táto vymedzená v § 1 až § 6 Zákonníka práce, pričom aj pracovnoprávna zodpovednosť zamestnávateľa, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere, sa podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce vzťahuje na škodu vzniknutú tým, že u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k smrti úrazom (pracovný úraz), nie však na nemajetkovú ujmu, ktorú v dôsledku toho utrpeli tretie osoby a ktorá sa odškodňuje podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

XX. Treba dôsledne rozlišovať medzi nárokmi na náhradu škody vyplývajúcimi z pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnávateľa podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce za škodu spôsobenú smrteľným pracovným úrazom zamestnanca (ktoré majú od účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, teda odo dňa XX.XX.2004, aj povahu nárokov z úrazového poistenia za spôsobenú škodu) a nárokmi na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcimi z občianskoprávnej zodpovednosti iných osôb (v posudzovanom spore žalovaných) za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv; uvedené obdobne platí aj vo vzťahu k nárokom na náhradu výživy podľa § 448 Občianskeho zákonníka. Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení upravuje totiž najmä právne vzťahy z úrazového poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu v súvislosti so smrťou pri pracovnom úraze, predmetom jeho úpravy (§ 1 citovaného zákona) a ani predmetom sociálneho poistenia (§ 2 citovaného zákona) však nie sú nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Povinnosť zamestnávateľa ani Sociálnej poisťovne poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú si uplatnili pozostalí zamestnanca, ako nárok z občianskoprávnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, nemožno navyše vyvodiť ani zo žiadneho iného právneho predpisu (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod spis. zn. 4Cdo/160/2007).

40. Pokiaľ ide o námietku premlčania, táto je v celom rozsahu nedôvodná. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého vymáhateľnosť nároku možno odvrátiť námietkou premlčania. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ktoré v nijakom prípade nie je právom na náhradu škody, a to napriek tomu, že škodou výlučne pre účely zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je podľa ustálenej judikatúry aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla) predstavuje pritom parciálny a relatívne samostatný prostriedok ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jej vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy.

41. V súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch právom majetkovej povahy, ktoré síce podlieha premlčaniu (R 58/2XX4), avšak jednoznačne vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote; tento záver pritom Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil opätovne, napr. aj vo svojom uznesení pod spis. zn. 5Cdo/265/2009, uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod spis. zn. 5Cdo/102/2XX7 (publikovaného pod R 35/2020). Toto právo sa teda premlčí (ako už bolo uvedené v predchádzajúcom odseku) vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe a počiatok jej plynutia v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa

§ 1XX Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (v posudzovanom prípade dňa 19.12.2XX7, keďže smrťou nebohého J.a W.a nastal zásah do osobnostných práv žalobcov) a od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá však bola následne modifikovaná zákonom č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii v tom smere, že táto premlčacia lehota v roku 2020 podľa § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii neplynula odo dňa 27.03.2020 do dňa XX.04.2020 (predĺžila sa teda o 35 dní až do 23.XX.2021) a v roku 2021 podľa § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii neplynula odo dňa 19.XX.2021 do dňa 28.02.2021 (predĺžila sa teda o 41 dní až do 04.02.2021). Žaloba bola podaná dňa 29.11.2020, teda počas plynutia premlčacej doby.

42. Pokiaľ ide o námietku skutkových okolností, vrátane námietky, že na danú vec je nutné pozerať komplexne, najmä s ohľadom na konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn. 23C/54/2020, aj táto námietka je nedôvodná, nakoľko výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch plne zodpovedá miere, intenzite a účinku neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v dôsledku usmrtenia nebohého J.a W.a. V danej súvislosti aj podľa ustálenej judikatúry určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy konkrétnou sumou je vždy závislé od výsledku posúdenia takých individuálnych, jedinečných okolností každej prerokovávanej veci, ktoré sú spravidla neopakovateľné a nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pričom okolnosti posudzovanej veci nesporne odôvodňuje potrebu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške, ktorá je požadovaná žalobou; v podrobnostiach z dôvodu zamedzenia nadbytočnej duplicity v tomto smere odkázali na príslušnú časť opisu rozhodujúcich skutočností v podanej žalobe.

XX. Pokiaľ ide o uvádzané konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn. 23C/54/2020, žalobcovia namietali fakt, že osobitnú žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podali voči žalovaným i ďalšie fyzické osoby, ktoré sa smrťou nebohého J.a W.a cítia byť vo svojich osobnostných právach dotknuté, pričom v takejto žalobe samé na základe vlastného uváženia vymedzili nimi požadovanú výšku tejto peňažnej náhrady na sumu 120.000 eur, nemôže byť dôvodom na to, aby v tomto sporovom konaní nebola žalobcom prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v uplatňovanej výške, ktorá je primeraná a plne odôvodnená okolnosťami prípadu. Nič zo skutočností nevyvažuje nezvrátiteľnú a definitívnu ujmu, ktorú ako žalobcovia smrťou syna a brata utrpeli. Vodič bude mať po výkone trestu odňatia slobody (ak sa tak už medzičasom dokonca nestalo) možnosť vrátiť sa k svojej rodine a ďalej žiť plnohodnotný rodinný život so svojimi blízkymi, čo je vo svojej podstate neoceniteľná hodnota, o ktorú žalobcov nadobro pripravil, keď hoci neúmyselne, čo však sám zľahčuje ako chvíľkovú nepozornosť, ale vzal život synovi žalobcu 1/ a bratovi žalobcu 2/ , čím ich poznačil do konca ich životov.

44. Žalobcovia namietali vykonanie dôkazu uložením edičnej povinnosti Sociálnej poisťovni a zamestnávateľovi nebohého J.a W.a predložiť informácie o osobách, ktorým bolo vyplatené odškodnenie z titulu pracovného úrazu menovaného, a tiež o výške tohoto odškodnenia je nadbytočný, nakoľko spomenuté skutočnosti nemajú žiaden súvis so žalobou uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa predpisov občianskeho práva o ochrane osobnosti.

45. Žalovaný 1/ Q. Q. v duplike uviedol, že v prípade konania vodiča, ktorým došlo k usmrteniu J.a W.a išlo o skratové konanie resp. o chvíľkovú, niekoľko sekundovú, nepozornosť počas jazdy; kedy si nevšimol červené signalizačné svetlo, signalizujúce zákaz prejazdu na železničnom priecestí bez závor a nedal prednosť prichádzajúcemu vlaku, čím vystavil ostatné osoby, ale aj seba samého nebezpečenstvu smrti, a nejednalo sa o hrubú nedbanlivosť. (poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č.k. 9Co/330/2XX2). Nepochybne každý vodič, ktorý pravidelne jazdí, sa v priebehu rokov už dopustil na úseku cestnej premávky nejakého dopravného priestupku, resp. vyhodnotil nejakú dopravnú situáciu nevhodne, a niekedy len v dôsledku šťastných okolností nedošlo k nešťastiu. V niektorých prípadoch si vodič napríklad nevšimne červené signalizačné svetlo na semafore alebo dokonca aj na železničnom priecestí (najmä na tých, kde nie sú závory ako to bolo aj v tomto prípade), prípadne nedá prednosť vjazde, predovšetkým na miestach kde nejazdí pravidelne. Takéto konania vodičov sú vyvolané často niekoľko sekundovou nepozornosťou, ktorá však môže v cestnej premávke zapríčiniť vážne dopravné nehody. Aj v prípade vodiča išlo o chvíľkovú (niekoľko sekundovú) nesústredenosť, ktorá viedla k

tomu, že si nevšimol červené signalizačné svetlo, a následne nedal prednosť vjazde prichádzajúcemu vlaku. Nešlo teda z časového hľadiska o dlhodobé nedbanlivostné konanie vodiča (alebo o sériu nedbanlivostných konaní), ale o chvíľkové a jednorazové zaváhanie vodiča pri výkone svojho vodičského povolania, ktoré preto nenapĺňa znaky hrubej nedbanlivosti. Na tom nemení ani skutočnosť na ktorú poukazujú žalobcovia vo svojom vyjadrení, a síce, že z hľadiska trestného konania bol predmetný skutok vodiča vyhodnotený ako trestný čin všeobecného ohrozenia, a nie ako trestný čin usmrtenia. Konanie vodiča, ktoré viedlo k smrti J.a W.a je však potrebné vyhodnotiť iba vo vzťahu k nebohému J.ovi W.ovi, nakoľko predmetom tohto konania nie je posúdenie konania vodiča vo vzťahu k iným osobám, ktoré mohli byť zranené alebo usmrtené. Skutočnosť, že vodič svojim konaním mohol ohroziť aj viaceré osoby totiž nemôže mať vplyv na posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá má byť priznaná pozostalým p. W.a, žalobcovi 1/ a 2/.

46. Súd vykonal vo veci dokazovanie na návrh strán sporu výsluchom žalobcu 1/ a žalobcu 2, výsluchom svedkov: Q. K., I. K., S. K., V. V., oboznámil sa s listinnými dôkazmi strán sporu uvedenými pod odsekom 16, 25 rozsudku a zistil nasledovní skutkový stav.

47. Z výsluchu žalobkyne 1/ J. W.ovej súd zistil, že bolo to veľmi ťažké, ani dnes o tom ešte nevie veľmi rozprávať, nevnímala ten týždeň, keď sa o smrti syna dozvedela. Až dcéra jej hovorila, čo bolo, nedá sa popísať tento pocit, ešte stále to bolí. Syn jej chýba, stalo sa to akurát pred vianočnými sviatkami, tak to bolo o to ťažšie. Sú momenty, ktoré jej pripomínajú syna a veľmi ťažko to znáša, keď rodina je spolu, alebo sú oslavy, narodeniny a syn jej veľmi chýba. Vzťah so synom mala veľmi dobrý. Aj keď odišiel v roku 2005 za prácou do Komárna, navštevovali sa, chodil viackrát domov. Pomáhal jej s rekonštrukciou domu, pri zateplení, fasádu robili spolu s dcérou aj so zaťom. Syna navštevovala v období, keď nemal partnerku aj dvakrát ročne, syn prišiel domov 3x-4x za rok. Po roku 2008 syn navštevoval matku spolu s partnerkou asi 4x ročne. V roku 2XX3 sa im narodil syn, aj vtedy sa navštevovali, videli sa takmer každý druhý mesiac. Žalobkyňa bola u nich minimálne 10 dní alebo 2 týždne, potom syn chodil na návštevu minimálne na 2 týždne s priateľkou a s malým vnukom. Mali veľmi dobrý vzťah, syn jej chýba, nevie sa s ním už porozprávať, objať ho. Po tragickej udalosti nenavštívila psychológa, aj keby ho potrebovala, musela s tým vyrovnať sama, pomáhala jej dcéra, nevie sa s tým nikdy vyrovnať. V roku 2XX3 išla žalobkyňa na operáciu do Košíc, syn prišiel domov a odviezol ju do nemocnice. Žalobkyňa telefonovala so synom skoro každý deň, aj deň pred smrťou, išiel pre syna do škôlky, večer išiel do práce a mal jej zavolať v utorok alebo v stredu, ale v utorok okolo jedenástej im prišla správa, že je mŕtvy. Syn je pochovaný v Kráľovskom Chlmci, vedľa otca. Žalobkyňa sa naďalej stretáva s družkou zosnulého syna a s vnukom, navštevujú sa, telefonicky komunikujú.

48. Z výsluchu žalobkyne 2/ F. E. súd zistil, že sa jej o tom veľmi ťažko rozpráva, mali nadštandardné vzťahy s bratom. Trvalo niekoľko týždňov, kým sa mama dala dokopy. Nedá sa opísať pocit, keď jeden deň s niekým hovoríte a na druhý deň už nie. Žijú v jednom rodinnom dome, ale každý v oddelenej domácnosti asi od roku 2005, nakoľko má vlastnú rodinu, navštevujú sa neustále. S bratom bola v kontakte, spolu telefonovali, pomáhali si keď niečo potrebovala, žili jeden pre druhého. Žalovaná 2/ nemá už iných súrodencov. Mame zomrela sestra, zanechala dve deti, ktoré s nimi bývali v spoločnej domácnosti a vyrastali ako jedna rodina. Žalobkyňa sa stretávala s bratom, keď prišiel domov a navštevovala ho 5 - 6x za rok. Keď mama potrebovala zdravotnú starostlivosť pomáhal jej brat, mal u mamy stále svoje miesto a žalobkyňa jej stále pomáha. V súčasnej dobe je žalobkyňa v kontakte s partnerkou nebohého J.a W.a.

49. Z výsluchu svedkyne Q. K.ovej súd zistil, že v roku 1993 bola susedkou pani E. a postupne sa skamarátili s pani W.ovou, ktorá vychovávala deti. Chlapci vyrástli, nebolo u nich toľko pracovných miest, pán W. odišiel do Komárna, kde si našiel družku. Osobne videla ako pán W. chodil domov na návštevy, počas sviatkov boli doma, a keď sa mu narodil syn vo februári, už máji alebo v júni boli s dieťatkom doma na návšteve. Keď pani W.ová potrebovala pomoc chlapci jej vždy pomohli. Žalobkyňa 1/ veľmi znášala stratu svojho syna, túto nespoznávala, triasla sa, bola veľmi zničená. Žalobkyňa 2/ sa tiež o smrti brata nechcela rozprávať, hneď začala plakať. Svedkyňa uviedla, že žalobkyňa 1/ jej osobne povedala, že bola navštíviť vnuka.

50. Z výsluchu svedka I.a K.ho súd zistil, že boli bývalí susedia a rodinu poznajú asi 25 rokov, bola to mnohopočetná rodina, pani W.ová vychovávala deti. Chlapci prišli domov, keď bolo treba niečo urobiť

na dome, či v záhrade, nebolo ich potrebné volať, závidel im, že taká rodina existuje a majú dobré vzťahy. Ako susedia sa snažili udržiavať dobré susedské vzťahy a bola škoda, že taký mladý človek ako J. W. zomrel, nikdy sa nestalo, že by si nepomohli. Svedok vyjadril ľútosť nad tým ako to všetko dopadlo, lebo malý chlapček zostal bez otca. Žalobkyňa 1/ ako matka strašne prežívala stratu syna, bola zronená, hotová katastrofa, keď syn v takom mladom veku zomrel a zanechal malé dieťa. Rodina bola veľmi súdržná, pomáhali si keď bolo treba niečo robiť.

51. Z výsluchu svedka S.a K.ho súd zistil, že J. W. mal k svojej matke veľmi dobrý vzťah, keď býval v Komárne navštevoval svoju mamu 3 x 4 krát za rok, návštevy boli dlhšie napr.10 dní, nakoľko išlo o väčšiu vzdialenosť, väčšinou prišiel na návštevu keď mali rodinné oslavy, sviatky, keď mal dovolenku, najskôr chodil sám, potom aj s priateľkou a so synom. Svedok osobne navštevuje krstnú mamu J. W.ovú asi 3 - 4 krát do roka. Svedka v skutočnosti vychovávala krstná mama, pretože mu jeho mama zomrela, keď chodil na základnú školu, vtedy mal asi 11 rokov a otec s nimi nežil. Svedok býval v spoločnej domácnosti s J.om W.om, ktorého považoval za svojho brata. Po úmrtí J.a W.a navštívil L. W.ovú, ktorá bola psychicky aj fyzicky zlomená, ako aj sesternica.. W.ová mala veľký žiaľ, nemala to v živote jednoduché, predtým jej zomrel manžel keď mala 36 rokov, potom sestra. Svedok mal veľmi dobrý vzťah s J.om W.om, vychádzali spolu ako bratia. J. W. sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti asi v roku 2006, nakoľko si našiel prácu v Komárne, pričom bol v telefonickom kontakte so svojou matkou, ktorá ho navštevoval v Komárne. Svedok pomáha J. W.ovej, keď potrebuje pomoc, napr. pri zatepľovaní rodinného domu, keď sa menili okná, pri prácach na dome. Žalobkyne 1/ a 2/ sa aj súčasnej dobe ťažko vyrovnávajú so smrťou J.a W.a, keď sú na návšteve stále si na to spomínajú, chodievajú často na cintorín.

52. Z výsluchu svedka V.a V. súd zistil, že bol kamarát J.a W.a, spolu chodili na základnú školu, vojenskú službu v Liptovskom Mikuláši, často sa navštevovali, boli kamaráti od malička. Svedok poznal J. W.ovú, ktorá bývala v domácnosti spolu s bratrancami, mali veľmi dobrý vzťah. J. W.ová vychovávala po úmrtí svojej sestry S.a aj V.a K.ho, nemala to jednoduché. Keď si J. W. našiel prácu odsťahoval sa do Komárna, našiel si priateľku s ktorou pracoval na jednom pracovisku, potom sa im narodil syn. Spolu sa navštevovali, stretávali či už v Komárne alebo u matky J. W.ovej doma v rodinnom dome. Keď zomrel J. W. bola to veľká tragédia vo vzťahu k jeho matke. J. W. mal svoju matku veľmi rád, navštevoval ju, telefonoval jej aj spolu s priateľkou a so synom. Svedok sa osobne stretol s pani W.ovou po úmrtí syna, ktorá mu hovorila, že sa necíti dobre, že to stále zle znáša psychicky. J. W. mal dobrý vzťah k svojej setre F. E., často sa navštevovali a mali sa radi.

53. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

54. Podľa článku 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života okrem výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po uznaní viny za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

55. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

56. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

57. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

58. Podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

59. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

60. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky, pričom podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

61. Podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (v znení účinnom k 19.12.2XX7), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

62. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

63. Podľa § 15 ods. 1 Zákona č. 381/20XX Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

64. Občiansky zákonník priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

65. Právo na život, predstavuje jedno zo základných ľudských práv, ktoré zaručuje Ústava Slovenskej republiky. Podľa ustanovenia článku 8 odseku l Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

66. Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, respektíve práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj vzťahu s blízkou osobou (rozhodnutie NS SR sp.zn. 5 Cdo/265/2009).

67. Subjektom zásahu môže byť občan ako fyzická osoba ako aj právnická osoba, pre ktorú je charakteristické to, že prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba robí právne úkony, prejavuje svoju vôľu navonok, uplatňuje práva a plní povinnosti z týchto vzťahov. V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenou právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila. Zodpovednosť za zásah do práv fyzickej osoby predstavujúcej neoprávnený zásah do ochrany osobnosti je zodpovednosť objektívna, teda bez zreteľa na zavinenie.

68. Predmetom konania bol nárok žalobcu 1 / (matky) a žalobcu 2/ (sestry) po nebohom J.ovi W.ovi) na náhradu nemajetkovej ujmy, proti žalovanému 1/ ako prevádzkovateľovi nákladného motorového vozidla

a proti žalovanému 2/ ako poisťovateľovi, s ktorým mal prevádzkovateľ motorového vozidla uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

69. Medzi stranami sporu nebola sporná skutočnosť, že dňa 19.12.2XX7 v čase o 08:29 hod došlo v križovatke cesty III. triedy/1059 za obcou Nový Svet v smere na obec Reca k dopravnej nehode nákladného motorového vozidla zn. B. FH, EČV: SC-L. s návesom zn. Schwarzmüller K-Serie, EČV: SC-L. a osobného motorového vlaku R pri ktorej vodič nákladného motorového vozidla Q. V. napriek výstrahe dvoma červenými striedavo prerušovanými svetlami priecestného zabezpečovacieho zariadenia, signalizujúcej zákaz prejazdu cez priecestie, vošiel na viackoľajové železničné priecestie W bez závor, kde v tom čase po druhej koľaji zo smeru z obce Galanta smerom na Senec prechádzal uvedený osobný vlak, v ktorom sa nachádzalo asi 130 cestujúcich, následkom čoho došlo k zrážke návesu nákladného motorového vozidla s rušňom EČ: L.L.-X vlakovej súpravy, pri ktorej rušňovodič J. W., nar. XX. XX. L.X, T. biskupa S. L.X/XX, S. utrpel závažné poranenia hlavy s poškodením mozgu a vnútrolebečných tkanív nezlučiteľné so životom.

70. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 2T/72/2XX9 zo dňa 26.02.2020 bol Q. V. (vodič) odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorému bol uložený trest zákaz činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu na dobu 5 rokov. Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 4To/38/2020 zo dňa XX.07.2020 bolo odvolanie J.a W.a zamietnuté.

71. Preskúmavanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcov) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaných) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta, nakoľko jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby je, že strany majú vecnú legitimáciu.

72. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázanú aktívnu vecnú legitimáciu na strane žalobcu 1/ ako matky po nebohom J.ovi W.ovi, a žalobkyne 2/ ako sestry po nebohom J.ovi W.ovi, ktorá skutočnosť nebola sporná. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 1/ ako prevádzkovateľa nákladného motorového vozidla zn. B. FH, EČV: SC:SC-L. s návesom zn. Schwarzmüller K-Serie, EČV: SC L. , ktorým bola v súvislosti s osobitnou povahou tejto prevádzky spôsobená dopravná nehoda, v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu nebohého J.a W.a vyplýva z § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 2/ ako poisťovateľa u ktorého bolo predmetné motorové vozidlo poistené vyplýva z § 4 ods. 2 písm. a), § 15 Zákona č. 381/20XX Z.z. Škodou pre účely podľa Zákona o PZP je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalej obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (uznesenie ÚS SR zo dňa 29.04.2XX5, sp.zn. I. ÚS SR 206/2XX5, uznesenie ÚS SR sp.zn. III 666/2XX6 zo dňa 11.10.2XX6, rozsudok NS SR zo dňa 31.07.2XX7, sp.zn. 6MCdo/1/2XX6).

73. Žalovaní 1/ a 2/ vzniesli námietku premlčania uplatneného nároku žalobcami 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy dôvodiac tým, že žalobcovia 1/ a 2/ sa dozvedeli o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá v deň vzniku dopravnej nehody dňa 19.12.2XX7, kedy zomrel J. W.. Dňa 20.12.2XX7 začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá uplynula dňa 20.12.2XX9, žaloba bola podaná na súd 29.11.2020, po uplynutí lehoty stanovenej zákonom, žalobou uplatnený nárok je z uvedeného dôvodu premlčaný.

74. Súd je povinný prihliadnuť na vznesenú námietku premlčania dlžníka a ak zistí, že uplatnený nárok je premlčaný, nemôže premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčaním sa rozumie kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok na súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou premlčania. Premlčanie je teda uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik návrhu patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je viazaný na preukázateľnú vedomosť poškodeného, kedy sa dozvedel o škode, a na subjektívnu vedomosť o osobe, ktorá za škodu zodpovedá.

75. Podľa ustálenej súdnej praxe právo na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené titulom neoprávneného zásahu do osobnostných práv ako právo majetkovej povahy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej

premlčacej dobe podľa § 1XX Občianskeho zákonníka, ktorá plynie odo dňa keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo/265/2009 zo 17.02.2XX1, rozsudok NS SR sp.zn. sp.zn. 8Cdo/24/2XX7 z 29.11.2XX7, uznesenie ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 542/2XX3-8 z 23.XX.2XX3).

76. V danom prípade došlo k dopravnej nehode dňa 19.12.2XX7, premlčacia doba začala plynúť dňa 20.12.2XX7 a trojročná premlčacia doba uplynula dňa 20.12.2020 (bez ohľadu na Zákon č.62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii, premlčacia lehota neplynula odo dňa 27.03.2020 do XX.04.2020 a predĺžila sa o 35 dní až do 23.XX.2021, a v roku 2021 podľa § 8 písm. a) Zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii neplynula odo dňa 19.XX.2021 do 28.02.2021, predĺžila sa o 41 dní až do 04.02.2021). Žaloba bola podaná na súd dňa 29.11.2020, teda v lehote stanovej zákonom a súd vznesenú námietku premlčania žalovaným 1/ a 2/ považoval za nedôvodnú.

77. K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady ktorými sú: existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, musí ísť o zásah neoprávnený, musí byť daná príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi oboma uvedenými predpokladmi. Zodpovednosť sa v prípadoch zásahov do osobnostných práv posudzuje podľa objektívneho princípu, zavinenie sa neskúma. Pri objektívnej zodpovednosti za vzniknutú ujmu nie je možné sa exkulpovať (vyviniť) pretože takáto možnosť prichádza do úvahy len pri zodpovednosti založenej na zavinení. Občiansky zákonník nevyžaduje pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti zavinenie, či už úmyselné alebo z nedbanlivosti toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti.

78. Splnenie predpokladov na vznik zodpovednosti za zásah do osobnostných práv žalobcov bol daný, spočíva v spôsobení dopravnej nehody dňa 19.12.2XX7, ktorá mala za následok smrť J.a W.a. Zásahom do práva na život primárnej obete sa zároveň zasahuje do práva na súkromie a práva na rodinný život blízkych osôb, ktoré sa dostávajú do postavenia sekundárnych obetí protiprávneho zásahu. Náhlou stratou blízkej osoby dochádza k pretrhnutiu existujúcich citových, sociálnych, morálnych a kultúrnych väzieb. Citová ujma pozostalých osôb prejavujúca sa ako každodenné prežívanie smútku a v emocionálnej bolesti zo straty blízkeho ovplyvňuje kvalitu života zásadným spôsobom. V dôsledku porušenia práva na život došlo k závažnému zásahu do súkromia žalobcov, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, ktorý zakladá právo domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy. V prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie zadosťučinenia napr. vo forme ospravedlnenia.

79. V predmetnom spore boli splnené predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre žalobcov 1/ a 2/ . V danom prípade išlo o zásah v podobe usmrtenia J.a W.a, jeho tragickou smrťou došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére súkromného (osobného a rodinného života) vo vzťahu k žalobcovi 1/ ako matke a vo vzťahu k žalovanému 2/ ako sestre tým, že došlo k náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcna rozvíjať.

80. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo/1XX/2XX1). Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej osoby, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (R 29/20XX). Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy musia súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (nález ÚS SR sp.zn. III. ÚS 288/2XX7 zo dňa 05.12.2XX7).

81. Vykonaným dokazovaním mal súd z výsluchu žalobcov 1/ a 2/ a svedkov preukázané, že s nebohým J.om W.om mala žalobkyňa 1/ matka a žalobkyňa 2/ setra veľmi dobré rodinné vzťahy, ktoré sa vyznačovali spoločným trávením voľného času počas rodinných osláv, dovoleniek, boli skoro v každodennom telefonickom kontakte, nebohý J. W. pomáhal matke pri prácach na rodinnom dome,

ktorú navštevoval niekoľko krát do roka, nakoľko býval v Komárne spolu so svojou družkou a maloletým synom a taktiež matka navštevovala syna počas roka v Komárne. Smrťou nebohého J.a W.a bola žalobcom spôsobená neodstrániteľná ujma vo sfére osobného a rodinného života, citových a sociálnych väzieb. Rodinný život zahrňuje okrem iného, vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi rodičmi, deťmi, súrodencami, protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život.

82. Tragická smrť nebohého J.a W.a zásadným spôsobom zasiahla do života žalobcov. Smrť dieťaťa je pre matku vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, smrť syna ktorý mal v čase dopravnej nehody 42 rokov matka veľmi ťažko znášala, v dôsledku čoho sa nenávratne pretrhli doterajšie citové väzby, stratila možnosť realizovať a ďalej rozvíjať život so svojim synom. Žalobkyňa 2/ stratou jediného brata prišla o blízkeho človeka, ktorému sa mohla vždy zdôveriť, podeliť sa sním o starosti a radosti každodenného života. Žalobcovia utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku zo straty blízkej osoby, šoku zo smrti syna a brata, ktorý zomrel dňa 19.12.2XX7 krátko pred vianočným sviatkami, kedy je strata blízkeho človeka o tom viac nepriaznivo vnímaná. V danom prípade došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich základ súkromného života žalobcov, a tým aj k zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie, rodinný život.

83. Vyhodnotením rozhodujúcich okolností, súd dospel k stanoveniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu 1/ (matku) vo výške 10.000 eur a pre žalobkyňu 2/ (sestru) vo výške 5.000 eur. V rámci súdnej praxe sa nájdu prípady, kedy bola poškodeným priznaná vyššia nemajetková ujma v prípadoch blízkej osoby, ktorá sa v priemere pohybuje od 10.000 eur až do 25.000 eur (napr. Okresný súd Trnava sp.zn. 37C/178/2009 v spojení s Krajským súdom v Trnave a Najvyšším súdom SR sp.zn. 4Cdo/1XX/2XX1 pri dopravnej nehode priznal rodičom nebohého po 15.000 eur, Okresný súd Topoľčany sp.zn. 6C/1XX/2XX5 v spojení s Krajským súdom v Nitre sp.zn. 5Co/264/2XX7 pri dopravnej nehode priznal pozostalej matke 25.000 eur, Okresný súd Michalovce sp.zn. 11C/71/2XX2 pri dopravnej nehode matke priznal 10.000 eur, sestre priznal 5.000 eur, Okresný súd Topoľčany sp.zn. 5C/351/2XX3 v spojení s Krajským súdom v Nitre sp.zn. 8Co/470/2XX4 a Ústavným súdom SR sp.zn. III ÚS 646/2XX5 pri dopravnej nehode priznal pozostalým 10.000 eur, Okresný súd Trnava sp.zn. 37C/358/2XX3 v spojení s Krajským súdom Trnava sp.zn. 26Co/724/2XX5 v dôsledku dopravnej nehody priznal matke 3.000 eur, Okresný súd Žilina sp.zn. 2C/237/2XX3 v spojení s Krajským súdom v Žiline sp.zn. 6Co/814/ 2XX4 matke priznal 7.500 eur, Krajský súd Prešov sp.zn. 20Co/183/2XX4 pri dopravnej nehode priznal súrodencovi 5.000 eur).

84. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vzal do úvahy nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku tragickej smrteľnej nehody syna a brata, ako aj následky ktoré smrť nebohého vyvolala u žalobcov. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Súd mal za to, že priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, ktoré určil na základe voľnej úvahy po zhodnotení intenzity zásahu do osobnostných práv a vplyvu špecifikovaných okolností prejedávanej veci, rešpektujúc súdnu prax sú spôsobilé byť primeraným zadosťučinením a zároveň nepôsobia likvidačne na žalovaných, keďže predmetný nárok má byť podľa § 15 Zákona o PZP hradený z povinného zmluvného poistenia priamo voči poisťovni. Vo zvyšnej časti súd nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, vo vzťahu k žalobkyni 1/ vo výške 5.000 eur (nárok 15.000 eur, súd priznal 10.000 eur) a vo vzťahu k žalobkyni 2/ vo výške 2.000 eur (nárok 7.000 eur, súd priznal 5.000 eur). Súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí dať absolútne vyčerpávajúcu odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 158/2XX0 zo dňa XX. 11. 2XX1).

85. Súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci. Súd priznal žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100%, aj keď mali čiastočný neúspech vo veci vzhľadom na tú skutočnosť, že žalobcovia mali plný procesný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu (napr. nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS XX9/2XX9 zo dňa 15.04.2020, sp.zn. II. ÚS 225/2020). Daný prípad nebolo možné považovať ani za zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe zjavne nadsadenej či neprimeranej výšky vo vzťahu v obdobných veciach vyplývajúcich z ustálenej rozhodovacej činnosti súdov (nález ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 652/2XX8).

86. Podľa § 262 ods.2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Nárok na náhradu trov konania sa bude žalobcom 1/ a 2/ pri určení konkrétnej výšky náhrady trov konania priznávať iba z prisúdenej sumy.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorému rozhodnutiu smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní , čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.